

Wprowadzenie – Dariusz Szukiewicz	XIII
1. Anatomia czynnościowa żeńskich narządów rozrodczych	1
1.1. Narządy płciowe żeńskie zewnętrzne (łac. <i>organa genitalia feminina externa</i>) – <i>Ida Wiszomirska</i>	1
1.1.1. Wzgórek łonowy i wargi sromowe (łac. <i>mons pubis, labia pudendi</i>)	1
1.1.2. Przedścionek pochwy i jego gruczoły (łac. <i>vestibulum vaginae, glandulae vestibulares</i>)	2
1.1.3. Łechtaczka i opuszki przedśionka (łac. <i>clitoris, bulbi vestibuli</i>) ..	2
1.1.4. Naczynia i nerwy narządów płciowych zewnętrznych	3
1.2. Narządy płciowe żeńskie wewnętrzne (łac. <i>organa genitalia feminina interna</i>) – <i>Ida Wiszomirska</i>	4
1.2.1. Pochwa (łac. <i>vagina</i>)	4
1.2.2. Macica (łac. <i>uterus</i>)	5
1.2.3. Jajowody (łac. <i>tuba uterina</i>)	8
1.2.4. Jajniki (łac. <i>ovaria</i>)	9
1.3. Budowa miednicy kostnej – <i>Ida Wiszomirska</i>	10
1.4. Układ mięśniowo-więzadłowy miednicy mniejszej – <i>Ida Wiszomirska</i>	14
1.5. Zmiany fizjologiczne w organizmie kobiety – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	19
1.5.1. Płeć genetyczna i płeć gonadalna	19
1.5.2. Dojrzewanie płciowe	20
1.5.3. Fizjologia cyklu płciowego	22
1.6. Fizjologia ciąży – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	27
1.6.1. Implantacja zarodka i czas trwania ciąży	27
1.6.2. Charakterystyka poszczególnych okresów rozwojowych płodu ..	28
1.6.3. Objawy ciąży	30
1.6.4. Zmiany ciążowe w organizmie kobiety	31
1.7. Poród fizjologiczny i okres połogu – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	35
1.7.1. Poród fizjologiczny	35
1.7.2. Okres połogu	39
2. Ginekologia	43
2.1. Zaburzenia cyklu płciowego i bolesne miesiączkowanie (łac. <i>dysmenorrhoea</i>) – <i>Małgorzata Reinholz-Jaskólska</i>	43
2.2. Stany zapalne i zespoły bólowe miednicy mniejszej – <i>Małgorzata Reinholz-Jaskólska</i>	46
2.2.1. Zapalenie sromu	47
2.2.2. Zapalenie pochwy	47

2.2.3.	Zapalenie endometrium i trzonu macicy	48
2.2.4.	Zapalenie przydatków	48
2.2.5.	Zespoły bólowe miednicy mniejszej	49
2.3.	Niepłodność – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	51
2.3.1.	Niepłodność żeńska – czynnik żeński w niepłodności	53
2.3.2.	Niepłodność męska – czynnik męski w niepłodności	55
2.4.	Klimakterium – zespoły wypadowe – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	56
2.5.	Zaburzenia statyki narządu rodneho i wybrane zagadnienia z urologii ginekologicznej – <i>Paweł Wypych, Krzysztof Cendrowski</i>	61
2.5.1.	Czynniki ryzyka wystąpienia zaburzeń statyki narządu rodneho ..	62
2.5.2.	Zaburzenia statyki narządu rodneho kobiety	63
2.5.3.	Nietrzymanie moczu	64
2.5.4.	Ogólne zasady leczenia	67
2.6.	Postępowanie zachowawcze i operacyjne w ginekologii – <i>Beata Osuch, Agnieszka Timorek-Lemieszczuk</i>	71
2.6.1.	Typy operacji ginekologicznych	71
2.7.	Podstawy onkologii ginekologicznej – <i>Agnieszka Nalewczyńska, Agnieszka Timorek-Lemieszczuk</i>	74
2.7.1.	Rak sromu	74
2.7.2.	Rak szyjki macicy	77
2.7.3.	Rak błony śluzowej trzonu macicy	80
2.7.4.	Rak jajnika	82
3.	Położnictwo	85
3.1.	Ogólne zasady prowadzenia ciąży – <i>Krzysztof Czajkowski, Maria Rylke-Tym</i>	85
3.1.1.	Badania laboratoryjne	86
3.1.2.	Badania ultrasonograficzne	87
3.1.3.	Ocena ryzyka zaburzeń genetycznych	88
3.1.4.	Sposób odżywiania	88
3.2.	Prowadzenie porodu fizjologicznego – <i>Krzysztof Czajkowski, Maria Rylke-Tym</i>	89
3.2.1.	Cele opieki okołoporodowej	90
3.2.2.	Podstawowe pojęcia dotyczące płodu	90
3.2.3.	Podstawy anatomiczne porodu	90
3.2.4.	Podstawowe dane dotyczące porodu fizjologicznego	92
3.3.	Wybrane zagadnienia z patofizjologii ciąży – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	95
3.4.	Poród patologiczny – <i>Krzysztof Czajkowski</i>	102
3.4.1.	Zaburzenia wynikające z nieprawidłowych zwrotów główki	102
3.4.2.	Patologie związane z czynnością skurczową macicy i przedwczesnym odpłynięciem płynu owodniowego	103
3.4.3.	Patologie związane z rozwieraniem szyjki macicy	105
3.4.4.	Dystocja barkowa	106
3.4.5.	Zaburzenia czynności serca płodu	106
3.4.6.	Zakażenie wewnątrzmaciczne	107
3.4.7.	Nadmierna utrata krwi w przebiegu porodu	107
3.5.	Cięcie cesarskie – <i>Krzysztof Czajkowski</i>	107
3.5.1.	Metody stosowane współcześnie	108
3.5.2.	Wskazania	110
3.5.3.	Powikłania	111
3.6.	Metody znieczulenia stosowane w położnictwie – <i>Elżbieta Nowacka</i>	112
3.6.1.	Analgezja porodu	112

3.6.2.	Anestezja do zabiegów położniczych	113
3.7.	Cele i zadania szkoły rodzenia – <i>Aleksandra Truszczyńska</i>	115
3.7.1.	Cele szkoły rodzenia	115
3.7.2.	Zadania szkoły rodzenia	116
3.7.3.	Przykładowy program szkoły rodzenia	116
4.	Miejsce fizjoterapii we współczesnej ginekologii	119
4.1.	Fizjoterapia w zaburzeniach cyklu płciowego i bolesnym miesiączkowaniu – <i>Małgorzata Reinholz-Jaskólska</i>	119
4.2.	Fizjoterapia w stanach zapalnych i zespole bólowym miednicy mniejszej – <i>Małgorzata Reinholz-Jaskólska</i>	121
4.2.1.	Metody stosowane w chorobach zapalnych narządów płciowych	121
4.2.2.	Metody stosowane u chorych z zespołem bólowym miednicy mniejszej	123
4.3.	Fizjoterapia w niepłodności – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	124
4.4.	Fizjoterapia w klimakterium – <i>Dariusz Szukiewicz</i>	127
4.5.	Fizjoterapia w zaburzeniach statyki narządu rodnego i wysiłkowym nietrzymaniu moczu – <i>Ewa Strupińska-Thor, Krzysztof Cendrowski, Anna Wnuk</i>	134
4.5.1.	Zachowawcze leczenie nietrzymania moczu	134
4.6.	Fizjoterapia w chirurgii ginekologicznej przed- i pooperacyjna – <i>Beata Osuch, Agnieszka Timorek-Lemieszczuk</i>	148
4.7.	Fizjoterapia w onkologii ginekologicznej – <i>Arkadiusz Gawryluk, Agnieszka Nalewczyńska</i>	152
4.7.1.	Zasady i cele fizjoterapii w onkologii ginekologicznej	153
4.7.2.	Fizjoterapia w szpitalu (postępowanie przed- i pooperacyjne)	155
4.7.3.	Fizjoterapia pozaszpitalna	158
4.7.4.	Fizjoterapia po radioterapii oraz w opiece paliatywnej	158
4.8.	Fizjoterapia w leczeniu chorych na raka piersi – <i>Hanna Tchórzewska-Korba</i>	160
4.8.1.	Profilaktyka przeciwobrzękowa	162
4.8.2.	Fizjoterapia w warunkach szpitalnych i ambulatoryjnych	164
4.8.3.	Fizjoterapia po operacjach odtwórczych	168
4.8.4.	Fizjoterapia chorych z obrzękami chłonnymi	169
5.	Fizjoterapia w położnictwie	173
5.1.	Postępowanie w ciąży prawidłowej – <i>Aleksandra Truszczyńska</i>	173
5.1.1.	Ćwiczenia a ciąża	173
5.1.2.	Ćwiczenia dla kobiet w ciąży w szkole rodzenia	174
5.1.3.	Inne formy rekreacji	181
5.2.	Fizjoterapia w łagodzeniu dolegliwości okresu ciąży oraz leczeniu stanów patologicznych – <i>Aleksandra Truszczyńska</i>	182
5.3.	Fizjoterapia w okresie porodu – <i>Maria Rylke-Tym, Krzysztof Czajkowski</i> ..	192
5.3.1.	I okres porodu	192
5.3.2.	II okres porodu	199
5.3.3.	Treningi relaksacyjne	203
5.3.4.	Przezsłonna elektryczna stymulacja nerwów	204
5.3.5.	Masaż odcinka lędźwiowo-krzyżowego	205
5.3.6.	Poród w środowisku wodnym	205
5.4.	Fizjoterapia a cięcie cesarskie – <i>Krzysztof Czajkowski</i>	207
5.5.	Fizjoterapia w okresie połogu – <i>Aleksandra Truszczyńska</i>	208
5.5.1.	Bóle kręgosłupa lędźwiowego	208

5.5.2.	Kręgosłup szyjny i piersiowy	209
5.5.3.	Ćwiczenia po porodzie	209
6.	Psychologiczne aspekty pracy fizjoterapeuty w ginekologii i położnictwie –	
	<i>Andrzej Kokoszka</i>	211
6.1.	Naturalne reakcje na chorobę	212
6.2.	Niestosowanie się do zaleceń terapeutycznych i sposoby przezwyciężania tych problemów	214
6.3.	Ocena mechanizmów radzenia sobie ze stresem wywołanym chorobą	215
6.4.	Poczucie wpływu na przebieg choroby jako warunek aktywnego stosunku pacjentki do stosowania się do zaleceń terapeutycznych	217
6.5.	Negatywny stres jako konsekwencja nieodpowiedniego znaczenia nadawanego problemowi	218
6.6.	Postępowanie z osobami z zaburzeniami psychicznymi	221
6.7.	Ból	222
6.8.	Problemy związane z hospitalizacją	224
6.9.	Reakcje dotyczące zabiegów chirurgicznych	225
6.10.	Specyficzne problemy psychologiczne występujące w chorobach ginekologicznych i położniczych	225
	6.10.1. Usunięcie macicy lub jajników	225
	6.10.2. Niepłodność	226
	6.10.3. Przewlekłe bóle w obrębie miednicy mniejszej	226
	Aneks	227
	Piśmiennictwo	230
	Skorowidz	234